

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Gyakorlati szabályok a bűnügyi nyomozásban.

Irta: Horváth István dr. ny. járásbíró. (Vége).

A lábnyomokról külföldi rendőrségek (pl. Berlinben) külön gipszlenyomatot vesznek, melyek a tettes kilétének megállapításánál sokszor döntő szerepet játszanak. Különösen fontosak az ujjlenyomatok, melyek az u. n. «Daktyloskopia»* révén ma már minden nagyobb rendőrségnél a büntettek személyazonosságának megállapítására felhasználtatnak. Az ujjak belső felületén ugyanis bizonyos rovátkák vannak, melyek minden embernél más és más képet mutatnak s így két teljesen egyforma ujjlenyomat (t. i. mind a tiz ujjat véve figyelembe) nem létezik. Így tehát az ujjlenyomat egyrészt a személyazonosság megállapítására alkalmas; mikor pl. egy bűnös nem akar személyéről felvilágosítást adni, siketnémának, hülyének teteti magát; vagy ha egy gonosztevő álneven adja ki magát, hogy rovott előéletét ne lehessen megállapítani. Más részről pedig döntő súlyú bizonyítékot is képez az ujjlenyomat, melylyel a gyilkosra vagy tolvajra — esetleg más bizonyossággal kapcsolatban — a tettességet csalhatatlanul rá lehet bizonyítani, ha a tett színhelyén valamilyen tárgyon ujjainak lenyomata megállapítható. E nagy jelentőségére tekintettel a daktyloskopiát, vagyis ujjlenyomat-rendszert a csendőrségnél is meg kellene honosítani; annál is inkább, mert az ujjlenyomat felvétele néhány órai gyakorlattal játszva elsajátítható és költségbe alig kerül.

Egy pár esetet iktatok közbe annak igazolására, hogy nem a mesék országába valók a detektív regényekben olvasható ilyen megjegyzések: «Az áruló hajfűrt» vagy «A nyomra vezető zsebkendő» s több efféle; mert a bűnügyi krónika feljegyzései mutatják, hogy sok esetben épen az ilyen vagy ehhez hasonló csekélységek mulik az ismeretlen tettes kipuhatolása s a tényállás felderítése.

Közel 30 éve, 1886-ban történt Budapesten a Nagy János-utcában, hogy egy G. E. nevű asszonyt halva találták lakásán; a megejtett rendőrорvosi vizsgálat eredményeként

* Daktyloskopia görög eredetű szó és annyit jelent, hogy «ujj-szemle».

rablógyilkosság forog fenn, mert az áldozat nyakán idegen kéztől eredő fojtogatások, emberi köröm nyomai észlelhetők; és a meggyilkoltnak pénze, sőt egyes értékeesebb tárgyai hiányzanak. A rendőri nyomozás során a tett elkövetésének gyanuja egy ugyanazon házban lakó nőre, P. Máriára irányult, aki azonban kihallgatása alkalmán konokul tagadta, hogy neki G. E. erőszakos halálában része volna. Egy csekélység azonban árulójává lett. A meggyilkolt áldozat kezében ugyanis egy női ruhagombot találtak, melyen még egy kis darab volt abból a ruhából, melyről letépték. A gyanusított P. Mária lakásán házkutatást tartottak s ez alkalommal előkerült az a kabát, melyről a szerencsétlen áldozat a tettel való kétségbeesett viaskodásában a bűnjelként lefoglalt gombot leszakította, a gombbal együtt kitépett kis szövadarab teljesen egyezett a P. Mária lakásán a házkutatás során talált kabátszövettel. E döntő bizonyíték a gyanusítottnak elébe tartatván: belátta eddigi tagadásának czéltalan voltát és töredelmes beismerést tett. Tetteért a bíróság életfogytiglani fegyházra ítélte.

A detektív regényekben szereplő «áruló hajfűrt» és «nyomra vezető zsebkendő» tehát megtoldható «a bűnfelderítő gomb»-bal. Különben «a nyomra vezető zsebkendő» sem pusztá regénybeli szóvirág; erre bizonyosság egy nem régen, Budapesten, a nyugati pályaudvar környékén történt valódi eset. Egy közszenrendelési faházikóban irodai munkájával foglalatostkodó öreg asszony ellen két férfi rablási merényletet követett el; revolvért szegezve mellének, követelték a pénztár tartalmát, melyet ő nekik át is adott; hogy segélyért ne kiálthasson: az egyik rabló a saját zsebkendőjét tömte az áldozat szájába és kezét lábát zsineggel az asztalhoz kötözték. Az egyik bűnrészt — kit az utcza közönségének bemondása szerint vettek gyanuba — el is fogták, a tetteket pedig a zsebkendő leplezte le, mert mikor követelték az egyik tettetől, mutassa fel a zsebkendőjét, természetesen nem tudott ennek eleget tenni, mire felmutatták előtte a neve kezdőbetűjével ellátott, az áldozat szájában talált zsebkendőt. Ezzel szemben már nem volt értelme a további tagadásnak.

Egy faluban a padláson felakasztva találták G. L. földmivesgazdát; a megejtett rendőri vizsgálat nem talált

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA



STOWASSER I.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becszerelése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.



gyanuokot büntetendő cselekmény fennforgására nézve, hanem öngyilkoságnak minősítette és minden további nyomozat vagy bonczolás mellőzésével kiadták a temetési engedélyt. A minősítés téves, elhibázott volt, mint az évek multán a csendőrőrmester által megejtett nyomozás során kiderült: a férfit saját felesége megmérgezte és eselédje segélyével — hogy öngyilkosság látszatát keltse — a hullát a padlásgerendára akasztotta fel. Ha a rendőri nyomozás alkalmából felbonczolták volna, gyomrában a mérgezés nyomára akadnak, ami az egész nyomozásnak mindjárt más fordulatot ad.

Néha azonban a talált bűnjelek is tévutra vezetnek. Ezt igazolja egy bűnügy története, melyet egy külföldön megjelent könyvben elmondva találtam.

Egy gazdag földbirtokos erdőkerülője a gazdájához ment, hogy szorult helyzetére tekintettel engedné el régi tartozását, mely adóslevélen alapult. A gazdag ember elutasította kérését és kiutasította alkalmazottját a házából. Aznap éjjel a nábobot meggyilkolva találták s a tettes ezenkívül felgyújtotta a házat is. A gyilkosság gyanuja természetesen elsősorban az erdőkerülőre hárult, aki a szóvita és durva kiutasítás nyomán keletkezett felindultságában a vele volt baltáját ott felejtette a gazdája házában, melyben a nyomozás során a csősz tulajdonára ismertek, aki nem tagadhatta sem azt, hogy aznap megfordult a meggyilkolt házában, sem pedig azt hogy a tett színhelyén talált balta — melyen vérnyomok is voltak — az ő sajátját képezi. E súlyos terhelő adatok alapján a csőszt életfogytiglani fegyházra ítélték.

Évek multán derült csak ki az igazi tényállás és az elítélt erdőkerülő teljes ártatlansága. A földbirtokost ugyanis a saját unokaöccse gyilkolta meg, hogy ez alkalommal megsemmisítse a nagybácsija által készített azt a végrendeletet, melyben az őt az örökségből kizárja. A rejtélyes bűnügy helyes nyomaira egy gyermek vezetett, ki szemtanuja volt a gyilkoságnak, de a tüzvész és gyilkosság izgalmi következtében hosszantartó idegbántalmakba esett s kinél csak egy később átélt újabb kedélyrázkódtatás által elevenedtek fel a régi büntény egyes részletei. Az ártatlanul meghurcolt s évekig fegyházban szenvedő ember kiszabadult ugyan s kártalanítást kapott, de az igazi tettest halála elvonta a földi igazságszolgáltatás kezei elől.

Oly esetekben, midőn a bűncselekmény elkövetésekor a tettes a sértett féltől (a meggyilkolt vagy meglopott, kirabolt egyéntől) pénzt vagy értéktárgyakat elvett: nagy figyelem fordítandó az így elorzott tárgyak (ékszer óra, értékpapír, takarékkönyv, készpénz) pontos és megbízható megállapítására, valamint arra a körülményre is, hogy honnan, mely helyről (szekrény, láda, valami rejtett hely, esetleg szalmazsák stb.) vette el azokat. Mert az esetek igen nagy százalékánál ezek az elvitt

tárgyak vezetnek a tettes vagy segédei kinyomozására. A tettes rendszerint nagyobb arányu, anyagi viszonyaival össze nem illő költekezéssel árulja el magát; másrészt az ellopott vagy rabolt tárgyak értékesítése (pl. zálogházban elzálogosítja, bankban, takarékpénztárban értékesíti, beváltja az értékpapírt vagy a betétkönyvet stb.) alkalmával teszi magát gyanussá. Az ily intézetek tehát sürgősen értesítendőek az értéktárgyak leírásáról vagy értékpapírok, betétkönyvek számáról, összegéről stb.

Nem egy esetben az a körülmény, hogy a tettes az elrejtett, nem szokásos megőrzési helyről vitt el értéktárgyakat, nagyon jelentős utmutatás az irányban is, hogy a gyilkosságot, betöréses lopást, rablást csak a helyi viszonyokkal ismerős, tehát oly egyén követhette el, ki a meggyilkolt vagy meglopott egyénnel közeli, talán bizalmas viszonyban állott, tehát jó barátja, alkalmazottja, házbelije, szomszédja, esetleg hozzátartozója volt.

Hasonlóképp nagy fontossággal bír az a körülmény is, hogy mely uton jött s merre távozott a tettes, mert néha ez is fényt deríthet arra, hogy a tettes a helyi (lakásbeli) viszonyokkal jól ismerős volt, tehát szintén a megölt vagy meglopott egyéntől nem egészen távol álló személyiség lehet. De fontosak a kivezető lábnyomok azért is, hogy ez alapon a tettes menekülésének irányára lehet következtetni s így az üldözés utirányát is esetleg megmutatja.

Természetesen ezek nem csalhatatlan utmutatók, sőt néha megtévesztők is, mert a gonosztevők eszejárása és utja nem egyenesek; és néha tervszerűen a nyomozók megtévesztésére van kieszelve, hogy míg őt ellen-irányban keresik, ő azalatt egérutat nyerhessen.

A tett elkövetésének helye és ideje után döntő fontossága van annak a kérdésnek, hogy mi lehetett a tett rugója, indoka; mi haszna lehetett belőle, mi oka lehetett annak elkövetésére! Lopásnál, rablásnál, sikkasztásnál s általában a vagyon elleni bűncselekményeknél ez természetesen nem okozhat fejtörést: lopni, rabolni, sikkasztani csak anyagi érdekből lehet. Ellenben az emberi élet elleni bűncselekményeknél ez az indok igen sokféle lehet; valaki gyilkol és ölhet nyereségvágyból, ami az esetek legtöbbször szerepel: ez a rablógyilkosság; de ezenkívül lehet a gyilkosság vagy ölés oka: bosszu, irigység, gyűlölet, szerelemföltés, családi viszálykodás, a családi létfenntartás nehézségei, czivódásból eredő erős felindulás, vetélykedés és kenyéririgység; ott van pl. Hofrichter főhadnagy esete, ki azért küldött méregpirulákat vezérkari tiszteknek, hogy ezek kiesvén a rangorból, a maga részére is biztosítsa a vezérkarba bejuthatását; vagy a falusi cselédleány, ki nem régiben azért ölte meg a volt gazdája mindenesét, hogy annak helyét elfoglalhassa.

Ha fáj a feje ne tévovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — **Ára K 1.20.** — Kapható minden gyógytárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.



Ferdinánd bolgár király látogatása főhadiszállásunkon.

Ha ezen felsorolt indító okok egyike sem állapítható meg, két feltevésnek marad fenn a jogosultsága: hogy a gyilkosságot vagy örült követte el minden komolyabb ok és érdek nélkül vagy pedig, hogy a gyilkos merénylet nemi perverzításban * leli okát. Ezek az u. n. kéjgyilkosságok, amilyenek pl. Londonban pár évtizede igen sűrűn ismétlődtek; akkor ugyanis egy ismeretlen tettes (Jack, the Ripper, Jack a hasfelmetsző) nyilván kéjvágyból számos nőnek hasát vágta fel, de szorgos kutatások mellett sem akadtak soha a vérengző szörnyeteg nyomára. Az ily kéjgyilkosságok főleg nagy világvárosokban találkoznak mind sűrűbben, melyek a nemi perverzítások legtermékenyebb talajai és jellegzetességük abban nyilvánul, hogy többnyire válogatott, raffinált kegyetlenséggel viszi véghez a beteg hajlamu tettes, melyet még azzal szokott tetézni, hogy szerenesetlen áldozatának hulláját rendszerint feldarabolja.

Ezen fejezetbe sorolom azt az esetet is, mely körülbelül 10—12 évvel ezelőtt történt Budapesten.

Átvágott torokkal találtak lakásán egy már 60 év körüli embert, órája gyűrűje hiányzott; tehát e jelekből rablógyilkosságra következtetett a nyomozó rendőrség. A nyomozás ez alapon indult, tulajdonképpen téves irányban s a tettes hetekig nem volt kipuhatolható. Más irányba terelték tehát a nyomozatot s nagyobb sikerrel. A rendőrségen ugyanis többé-kevésbé nyilván tartásban vannak azok a férfiak, akik homosexuális hajlamuaknak ismeretesek. Ezeknek bizonyos találka helyeik vannak, kávéházakban, sétatereken, egy és más lebujsokban. Kikutatták a kávéházat, ahol a meggyilkoltnak találkái szoktak lenni, beteges hajlamu férfiakkal. Ott azután a személyzet kihallgatása révén megállapították, kikkel volt együtt a halála előtti közvetlen időben. Így vezetett a nyom egy L. E. nevű fiatal színi-növendékre. Házkutatás révén a bűnjeses kés, véres ruha és a meggyilkolt órája is előkerült. A nyomozás és a bírósági tárgyalás során az a tényállás nyert megállapítást, hogy a meggyilkolt valami ürügygel a lakására csalta a tettest, akit természetellenes fajtalanokdásra akart felhasználni. A fiatalember vonakodott a fajtalan kivánságot teljesíteni s az emiatt támadt összetűzés közben erős felindulásában megölte a perverz öregembert. Az órát, gyűrűt csak azért vette magához,

hogy rablógyilkosság látszatát keltve: magáról a gyanút elhárítsa és a rendőri nyomozást tévutra vezesse.

Alap- és főszabály végül a nyomozás körül az is, hogy nem szabad makacsul és konokul csak egy bizonyos nyomot követni, mert ennek eredménye az lehet, hogy a hiábavaló idővesztegetés mellett a tettes előnyt nyer és biztonságba helyezi önmagát és a lopott, rablolt holmikat. Különben is a közönség köréből nyert nyomozási adatokkal szemben mindig óvatosnak kell lenni, mert lehet, hogy épen félrevezetési szándékkal, vagy legalább hamis feltevéssel adnak oly nyomot a közbiztonság közegeinek kezébe, amely tévutra vezet. Mielőtt a nyomozó valamely így nyert utmutatásra építene további következtetést, mindig latolgassa, mérlegelje, mennyiben megbízható az; és igyekezzék magának az addig kinyomozott és helyeseknek, megbízhatónak felismert tárgyi ténykörülményekből egy összefüggő vázlatot, képet alkotni. Mert, mint a fentebb közölt egyes esetekből is kiviláglik, a nyomozás egyes jelenségei, sőt néha maguk a bűnjelek is csalókák és magának a tettesnek félrevezetési szándékára vallanak.

Azért legyen a nyomozó közeg olyan, mint a jó hadvezér, ki mindig számol a változó helyzettel és állandóan az összes lehetőségeket szem előtt tartva: meglepetés és kudarc ellen biztosítja magát az ellenséggel szemben.

A szegedi vár.

(Kulturtörténeti visszapillantás.)

Az idők vasfoga megrágja és elpusztítja a régi emlékeket, enyészet borítja azon helyeket, melyek hajdan dicsőségteljes tettek történelmi nevezetességű ténykedések színhelyei voltak; az idők rohanó árja elmosza és fátyolt borít a múltban történetekre, csak egyes elsárguló papírfosztlányokra vetett feljegyzések tanubizonyosságai. hogy volt és mi volt régente?

A kegyelet, mely az emberiséget a multak emlékének megőrzésére készíti, vezet eugem is, hogy a már nem létező szegedi várról elmondjak egyet mást.

A szegedi vár nem volt oly híres, mint a párisi Bastille,* de sorsuk egy és ugyanaz: ez is, az is elvannak törölve a föld színéről.

A szegedi várnak a Ráday-korszakban nagy és félelmetes hire volt.

Ez a korszak ma már a multaké.

Az új nemzedéknek talán fogalma sincs arról, hogy minő okok indították az akkori magyar kormányt arra,

* Perverzítás alatt oly nemi rendellenes hajlamok értendők, midőn egynemű (homosexualis) egyének, tehát férfiak férfiak, nők pedig nők iránt éreznek nemi vonzalmakat. Ide tartoznak még oly nemi rendellenességek is, midőn a férfi vagy a nő a másnemű egyén testi kintzásában, sőt élete kioltásában találja nemi gerjedelmének kielégítését. Ezek a rendellenességek sok különleges formában nyilvánulnak és sadismus, masochismus stb. nevek alatt ismeretesek. Lásd Kraft Ebing és dr. Bloch műveit.

* A «Bastille» építését V. Károly francia király uralkodása alatt 1370-ben kezdték meg, de csak később fejezték be. Eredetileg Páris város védelmére emelt erőd volt, melynek egy részét — főleg XV. Lajos uralkodása alatt — kiválóbb foglyok elhelyezésére használták. 1789. július 14-én Páris népe által elfoglatott és leromboltatott.



Szántó Lajos gépfőraktára Szegeden

Zsótér-bérlés, Városháza mellett. (Rákóczi szoborral szemben.)

Csendőrségi fegyvergyári kerékpárok. — Csendőrségi diszvarrógépek. — Világhírű tűnőküll pathéfonok. — Világhírű tús gramofonok. — Lemez újdonságok és kerékpár felszerelési szikkek főraktárosa.

Csekély havi törlesztés! • Képes főárjegyzékem díjtalan! • Csendőrségi Urak legkedveltebb bevásárlási helye.



Ferdinánd bolgár király és Frigyes főherceg kíséretükkel.

hogy Szegedre királyi biztost rendeljen ki, oly tágas hatáskörrel, mely felért egy kis király kényuralmával.

De hát bizony szükség volt erre, mert a megyei önkormányzati hatóságok — nem bírva erőt venni a nagy Alföldön elszaporodott rablók és tolvajok garázdálkodásain — mindamellett, hogy önkormányzati hatalmuk épségét féltékenyen őrizték is, a közjó érdekében a szegedi törvényhatóság kivételével, mindannyian helyeselték a kormány érveit és nem ellenkeztek a királyi biztosság felállítása ellen, sőt készségesen segédkeztek a közrend, személy- és vagyonbiztonság helyreállításának és megszilárdításának nagy munkája körül.

Ez pedig felette nehéz és évekre terjedő nagy munka volt és hogy gyökeresen keresztül vitetett, az elismerés legelső sorban ifjabb Ráday Gedeon gróf királyi biztost illeti, ki nagy erélyvel, de felette sok szerencsével is járt el nem kellemes küldetésénél, mely nemcsak mély belátást, de eszközeinek tapintatos megválasztását, hanem igen nagy önmérsékletet, hozzáférhetetlen puritán jellemet és rendíthetetlen bátorságot is igényelt.

A királyi biztos működésének eredménye minden várakozást felülmúlt. Rövid idő múlva százakra ment az elfogott rablók száma, kik a szegedi várba, mint oly helyre, hol leginkább elkülöníthetők és megőrizhetők voltak, szorososan katonai porkolábok és katonai örök által kezeltettek, a fogházak igazgatása azonban a királyi biztos felügyelete és rendelkezése alatt állott.

Az itt felmerült bűnesetek később 5000 számig emelkedtek s míg az előnyomozatokat a királyi biztosság közgei vezették, addig a bűntények elbírálására a kormány Pest megye törvényszékét delegálta s ezen nagy bizalmu küldetést a vármegye elfogadva, a boldog emlékezetű Nyáry Pál indítványára Szilassy István II. alispánt, 4 törvényszéki bírót, 2 tiszti ügyészt és egy jegyzőt választotta meg, kik működésüket a várban már 1869. év közepén megkezdvén, végtárgyalásaikat a nyilvánosság mellett csakhamar folyamatba tették és egészen 1871. év végéig folytatták. Mikor azután a királyi bíróságok szervezve és felállítva lettek, az Aradról delegált kir. törvényszéknek adták át a be nem fejezett ügyeket.

A szegedi vár, mely abban az időben oly nagy nevezetességre tett szert, ott terült el a nagy alföldi város közepén, felette nagy, elhanyagolt tért magában foglaló négyszögű épület volt, közepén egy ódon, torony nélküli templom falaival, melyben akkor már régen nem hangzottak fel a hívek zsolozsmái.

A vár alatt közvetlenül a Tisza folyt, áradáskor a vár falait mosta. A vár falai bombamentes földsánczokból állottak, zöld pázsit gyepesedéssel, ezekben kazamaták voltak, a vár udvarára nyíló ajtókkal.

Ezen kazamaták (földalatti szobák) voltak a börtönök. Ezekben helyezték el a gonosztevőket, kiknek száma az utóbbi évek alatt 1200 főre szaporodott s minden nemzetiségű, vallásfelekezetű és foglalkozásu egyénéből telt ki.

A szegedi várnak volt önkéntelen vendége a hirheft Rózsa Sándor is, ki harmadmagával volt egy cellában elhelyezve. Erőszakos, gonosz ember, ki még a börtönben is uralkodott társain, azokat a legcsekélyebb ok miatt kegyetlenül elverte, pedig azok is híres zsiványok voltak, így: a kecskeméti Bajdor, a szabadkai

Renkó. Mindkettő szép, erőteljes fiatal ember, kik bírhattak volna egyenkint is a vén gonosztévővel, de főlényt gyakorolt rájuk annak képessége, az őt körülvevő nimbusz, különösen legutolsó nevezetes-gonosztette: a vasuti sinek felszedése és a vonat kirablásának kísérlete, mely azonban szerencsére megghiusult a vonaton utazó három katona éberségén.

Az azon időben a szegedi várban őrzött gonosztévők az általuk folytatott bűnös mesterségük után, az alábbi csoportokba voltak osztályozhatók:

1. *Rablók.* Ez képezte a gonosztévők legaljasabb fajtáját. Rendes czimborájuk volt a községi felelős éjjeli őr, az úgynevezett szerezsán, igen sokszor a pusztázó pandur, sok esetben a csendbiztosok is.

Ezen gonosztévők segédje. ezinkostársa volt az úgynevezett kiadó násznagy, a ki kiszaglázta az oly helyeket, a hol a rabló sikeresen működhetett s miután megbízóját részletesen értesítette minden körülményről s azon helyekről, hol nagyobb kockázat nélkül pénzre lehet szert tenni, akkor nyílt alkalma a tevékenységre.

Az éj sötétségének leple alatt fegyveresen, feszítő vassal, csákánynyal ellátva közelítették meg a rablók a kiszemelt házat, boltot, oda erőszakkal behatoltak, pénzt szükségleti tárgyakat követeltek, melyeket ha szép szerivel nem adták oda, erőszakkal vettek el, akárhány esetben kinzást alkalmaztak, sokszor gyilkoltak, csak azért, hogy élő tanuja ne legyen gaztetteiknek. Többnyire bekormozott arczezal vagy álarczban dolgoztak. A rablott holmit orgazdáik segítségével értékesítették, akárhány esetben jó módba jutottak, ingatlanokat vásároltak, melyeket feleségeik nevére irattak, hogy legalább az maradjon meg, ha rajta találnának veszíteni.

Ezek az emberek otthon csendesen viselkedtek falujokban mint becsületes, jómódu emberek voltak ismerve. akárhány buzgó templomjáró is volt és csak a vidéken, ott hol nem ismerték őket, garázdálkodtak és kegyetlenkedtek.

Ilyen fajta volt a makói nagyeszű paraszt Vér Tóni, ki nagy módban élt, cserepes háza volt, módos ambítussal, nagy hombárja, tanyája és hat ökre szántotta a földjét.

De a világra nem hat ökörrrel jött, meg a cserepes házzal, hanem bűnös uton szerezte össze nagy vagyonát, turpisságait azonban ugyancsak jól tudta palástolni felemelt fővel járt, bírva polgártársai tiszteletét és becsülését, mint virilista városatya volt, ki az alföldi paraszt ismert gőgjével csakúgy félvállra parolázott meg a főbíróval is.

Pedig a tekintélyes városatya, aki a városi gyűlésben is elől szónokolt a város ügyeibe, közönséges rabló és gyilkos volt, ki feleségével együtt hosszú időn át folytatta bűnös üzelmeit, a míg végre ő és neje is belekerült abba a hálóba, mit a szegedi várban szövögettek, lakói lettek a szomorú emlékü kazamatáknak, hol Vér Tóni faszilánkkal metszette fel ereit, felesége pedig Mária Nosztrán halt meg és azt mondják róla, hogy imádságosabb asszony nem volt nálánál.

Abban az időben Vér Tóni esete nem volt egyedül álló, mert a rablók és orgazdák egész serege akadt, kik közül akárhány élte fogytaig élvezte a rablott hasznot, egynémelyike idejekorán félre állt, másik részében még éltük alkonyán is kitört a gonosz szenvedély, feltámadt a

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhünk, ha bakancsot, csizmát a rég bevált izoláló hatású „CAMPOLIN” törvényileg védett vízhatlan bőrkenőccsel kenjük. — Kérjen prospektust az egyedüli gyártója:

Krayer E. és Társa ezégtől, Budapest, V. kerület, Váci-ut 34. szám.

Fiók: V. ker., Váci-ut 6. és IV. ker., Királyi Pál-utca 20. (Kálvin-tér mellett). III. ker., Flórián-tér 18. sz. Ujpesten: Árpád-ut 40. szám.



Képek a bolgár király látogatásából.

Frigyes főerczeg tábornagy föl nem robbant olasz gránátok között.

Hötzendorfi Conrad szérnysegédjével Kundmann alezreddessel várja a bolgár királyt.

kapzsóság és a birvágy, míg végre csak bentört a bicskájuk, mint a makói nagyeszű paraszté.

A gonosztevők társadalmának másik válfaját a *tolvajok* képezték.

Tolvaj volt akkor is, csak hogy az akkori specialis viszonyokhoz alkalmazkodtak. Az eszközök, melyekkel dolgoztak mások voltak, mint ma.

Voltak *lólolvajok*, kik csupán csak lovat loptak, jót, rosszat vegyest. Akkortájt a nagy területeken legeltek lovak, a nagy számú ménesekben sok ló volt, úgy hogy a ló bőrének, nem annyira a lónak volt értéke és így megtörtént, hogy a lopott lovat félreeső helyen agyonverték és csak a bőrét adták el, talán azért is, hogy a lopott ló kézrekerítése után el ne fogassanak.

A lólolvajlás abban az időben nagyban divott. Volt olyan lóköltő, ki 200 db lovat is lopott össze és visszamelekezett valamennyinek színére, korára értékére s azon helyre, honnét ellopott.

Voltak aztán *szarvasmarhatolvajok*, kik falka számra vitték el az állatokat, más gulyák közé, hol átbélyegezve vitték el később messzebb városokra vagy a tolvajokkal egyetértő mészárszékekre, hol aztán teljesen nyomuk veszett.

A ménest farkasháj szagával ugrasztották szét, míg a gulyánál más módszerük volt a tolvajoknak, mert a farkasszag a szarvasmarhát meg nem ijeszti.

A gulya felé szolgáló szél irányában tehát tőzgeből kis tüzet gyújtottak s arra elhasznált zsiros kalapból hasogatott posztódarabkákat vetettek, aztán még más-egyebet is, de hát ez az ő titkuk maradt. Elég az hozzá, erre a szagra a gulya épúgy megindult, mint a farkashájtól a ménés.

Voltak aztan házfelverő, boltfeltörő tolvajok, kiket *kapzabetyároknak* hívtak. Ezek mindent elloptak, ami csak ingóság volt!

A tolvaj akkora ép oly kevéssé existálhatott orgazda nélkül, mint ma. Az orgazda kevesebb rizikóval dolgozott, mint a tolvaj, ki becsületbeli dolognak tartotta az orgazdát el nem árulni. Így aztán akárhány bántatlanul üzhette mesterségét és bizony egyes ma létező nagy vagyonok eredete ezen piszkos forrásra volna visszavezethető.

A szegedi vár kazamatáiban elhelyezett foglyok közt szép számban akadt a futó betyár.

A *futó betyár* olyfajta züllött egyén volt, ki vagy a börtönből szökött meg, vagy a katonaságtól, vagy pedig szülőföldjén oly valami szegény érte, mely miatt bujdosóba volt kénytelen menni.

Ezek nyakukba vettek a nagy világot, szövetkeztek egynéhány hasonló viszonyok közt leledző czimborával, felcsaptak szerencselovagoknak, kik a pusztákon, országutakon barangoltak, elkérték pénzét annak, kit utközben találtak, ha nem adta szép szerével, erőszakkal vették el és addig üzték veszedelmes mesterségüket, míg hurokra nem kerültek.

Különösen a vásárra menő vagy onnét jövő vásáros népet fosztogatták.

Régi időben a szegénylegény az alföldi sallangos szerszámu paripán járt, melyek többnyire a leghiresebb ménesekből és istállókból kerültek ki.

A szegénylegény jó darab ideig kedvelt alakja volt a magyar irodalomnak, míg végre odakerült ahová való:

a ponyvába. A tolvajok egynémelyike szekéren járt lopni, mely szokás mai napig is fenntartotta magát. Ketten-hárman, vagy többen mentek együtt, többnyire kis szekereken a homokpusztákon, de a szekérderek tele volt töltött fegyverekkel és ha üzőbe vétettek, egész parázs kis harc fejlődött ki és nem ritkán itta a pusztá homokja vérét az üldözőeknek és üldözöknök egyaránt.

Százötven évvel ezelőtt Angyal Bandi, még régebben Zöld Marczy voltak híres nevezetes futóbetyárok, a hatvanas években a Bogár-fiuk zárták be a sort, remélhetőleg örökre, mert a mai kor nem kedvez többé a betyárromantikának.

A fent vázolt egyének cifra tömkelegével voltak tele a hatvanas évek vége felé a szegedi vár kazamatái, kik félve lesték a vérbiróság mikép határoz sorsuk felett.

A rettegek rémületes fantáziája oly borzalmas meséket talált ki, a szegedi vár tömlöczeiről és kinzó kamráiról, hogy akit a balsorsa mint vádlottat a szegedi várba vezetett, egyszerre lemondott minden hetykeségről és mély rezignációval adta meg magát sorsának.

Sok legenda keringett akkortájt a szegedi várról, de azért azóta még nem folyt le annyi víz a Tiszán, hogy azok feledésbe mentek volna, sőt inkább, mint mithoszi hagyományok élő szóval, mesészerű czifraságokkal vándorolnak szerteszét az országban, faluról-falura tanyától-tanyáig, a cserényektől a szárnyékokig és midőn a vén pusztai emberek elkezdik elbeszéléseiket, élményeiket mesemondi stílusban előadni, többnyire így kezdi: «Még a gróf Rádai idejében történt»

Ilyen legenda volt a Rádai-bölcső!

Azt az óriási sikert, melyet a hetvenes évek elején a bűnügyek felderítése körül a szegedi bizottság felmutatni képes volt valami képzelt rendkívüli eszközök alkalmazásának tulajdonította a laikus közönség, míg az intelligensebb elem koplaltatásokról és sanyargatásokról mesélt, a köznép már részletesen megnevezte a kinzó eszközök különböző nemeit is, melyek a foglyok vallasánál alkalmazásba vétettek.

Ezen eszközök egyik legborzasztóbbja lett volna az ugynevezett «Rádai-bölcső», melybe ha valakit a makacs, konok gonosztevők közül belefektettek, akkor az oly kényszerhelyzetbe juttott, hogy kivallotta még a legtitkosabb bűnét is, lettlégyen az akármilyen kemény legény és akármilyen megatalkodott betyár is.

Pedig a Rádai-bölcső a képezelt alkotása.

Ahogy az anya gyermekét bölcsőjében álomba ringatja, akként cselekedett a vizsgálóbíró a lelkileg félzaklatott, kétségbeeséstől eltompult és megfásult gonosztevővel, felélesztette reménységét a jövőbe, bűnbánatra indította és hagyta nyugodni mig megérett a vallomásra.

Az eszközök, melyekkel akkoriban a vizsgálóbírák dolgoztak, mások voltak, mint ma, akkortájt a vizsgálati fogság hosszu ideig elhúzódhatott és ez a bizonytalanság akárhány rabot vallomásra birt.

De voltak más fogások is.

Például ha felhoztak kihallgatásra a kazamaták homályából egy vádlottat, ki életének javarészét nyirkos börtönökben töltötte el, minek következtében testi szervezete már meg volt törve, lelke pedig elcsüggedt és szomorú a végkétségbeesésig s ha aztán a vizsgálóbíró ily emberrel a betegségéről kezdett beszélgetni, a nála alkalmazott gyógymód és gyógyszerek hatásáról kényelmi

Ne vegyen hangszert, míg **REMÉNYI MIHÁLY** a magyar kir. Zeneakadémia házi hangszerkészítője ::

legújabb árjegyzékét át nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről, Király-utca 58.

Hegedűk, fa- és rézfuvóhangszerek, czimbalmok. — Zenekarok teljes felszerelése. — Csendőrök különös, figyelmes és olcsóbb kiszolgálásban részesülnek. — Régi hangszerek becserélése és javítása.

Minden hangszerről árjegyzék külön-külön kérendő.



és táplálkozási kívánságáról stb., akkor a kemény kéreg, mely a gonosztevő szívét, mint egy jégpánczél övezte, engedni kezdett. Ha aztán a beteg gonosztevő látta, hogy figyelemben részesül, hogy megkapja a meleg subáját, melylyel elaszott, beteg testét felmelegítheti, vagy a kívánt ételt, mely után hónapok óta áhitozott, akkor néhány hét alatt nagy változáson ment át, bizalmasabb lett és önként bevallotta bűneit.

Volt olyan rablógyilkos, kit régi tisztességes életmódjának és jó hírének emlegetése birt arra, hogy a hozzáintézett kérdésekre egyenesen és nyíltan feleljen, másikat, hogy megengedték neki, hogy verseket írhasson, a harmadik meg bünbátnak adta magát, mert kézi ügyességét dicsérték stb.

Az a mély emberismerő, ki a szívek titkaiba befűrészni igyekezik, ki ismeri az emberi szenvedélyeket, az ember belsejében lakó jó és rossz indulatokat, aki tud a nép nyelvén beszélni, megszólaltathatja kinzás nélkül is még az elvetemedettebb gonosztevőt is, ha ugyan megtudja rézegtetni az igazi hurt, mely a gonosztevő szívében is megvan, csak szunnyad.

A Ráday-korszaknak voltak ily vizsgálóbírái és az ő helyesen alkalmazott vizsgálati módszereiknek voltak a nagy eredmények is tulajdoníthatók.

Tévedés volt, hogy Rádayt rettegtek. Hát rettegte az akinek oka volt rá, de a köznép, a közigazgatóság szerette, az adott neki fáklászenét akkor, midőn a Ráday rendszerét a várban folytatott vallatások miatt nyilvánosan támadták.

Mindenesetre szigorú rendszabályokat alkalmazott, de hát uram Isten, abban az időben keztyüs kézzel nem lehetett rendet csinálni. Most sem.

Az országnak akkor a külföld előtt igen rossz hire volt és méltán, mert azon idő az ököljoguralma volt. Rablóbandák garázdálkodtak az országban, a személy- és vagyonbiztonság illuzóriussá vált.

A békés polgár meg volt félemlítve, kénytelen volt kezelni a gazemberrel, mert félt, hogy éjjel felgyújtja a tanyáját, elhajtja a marháját.

Ráday nagy munkát csinált.

Megtisztította az Alföldet a garázda betyároktól, rendet teremtett és végett vetett a magyarság jó hírnevét a külföld előtt mélyen aláásó szégyenteljes állapotoknak.

A szegedi vár nincs többé. Enyészet borítja a helyét, hol állt.

A Tisza hajjai sok fogoly sóhaját hallhatták és vihették el messze földre, ki tudja megmondani, hány ártatlan emberét is.

Sokat tudnának beszélni a vár falai és azok, kik ott lehették ki lelküket, a rohanó kor azonban hamar el-siklik a múltban történetek felett, különösen, ha mint most, világtörténelmi problémák rázkódtatják meg a vén Európa fundamentumait.

KÉPFINKHEZ.

Ferdinánd bolgár király látogatása főhadiszállásunkon.

A szövetségi hűségnek és félremagyarázhatatlan összetartásnak örömteljes jelenségeit mutatják azok a képek, a melyeket a jelen számunkban közreadunk. A hős

bolgár nemzet királyának főhadiszállásunkon való látogatását illusztrálják ezek a képek. Maga a látogatás pedig megerősítése annak a szoros összetartásnak, a melyben a szövetséges német és osztrák-magyar, valamint a bolgár nemzet egyesült a múlt évben a közös ellenség leküzdésére.

Több mint féleve már, hogy ez a szövetség létrejött s maholnap féleve lesz annak is, hogy a bolgár haderő beavatkozott a világháború titáni küzdelmeibe. Győzelmes csaták egész sorozata követte ezt a beavatkozást hamarosan és egyrészen a bolgár seregek hősiességének is tulajdonítható, hogy a középponti négyes szövetség, a Berlin—Budapest—Szófia—Konstantinápolyt összekötő vasut ellenséges területen való részének felszabadításával, az egymástól való oly hosszú idejű elzárás után végre egyesülhetett. Ugyancsak ennek az egyesülésnek volt elmaradhatatlan következménye a Dardanellák felszabadítása, Szerbia és Montenegro elfoglalása, az albániai harcoknak eredményes lefolytatása és az egyesüléstől reméljük a Szalonikinél betolakodott ántánt seregek megsemmisítését is.

Ezeknek a fényes győzelmeknek hosszú sorozata ad fényt a bolgár király mostani látogatásának. És ha mindannyiszor örömmel látta és fogadta őt a magyar nép, mikor mint Murány grófia jött hozzánk évenként gömörmegei birtokára, még nagyobb örömmel üdvözlí most az egész birodalom lakossága és hadserege, mert nemcsak királyunk rokonát és hadseregünk tábornagyát, hanem a velünk együtt hősiesség kitartással küzdő szövetséges bolgár nemzet dicső királyát is tisztelheti fenkölt személyében.

HIREK.

Adományok. A «Csendőrségi Lapok» folyó évi 6. és 7. számaiban «Visszapillantások» cím alatt közölt czikl írója, *Protector Securitatis*, a neki felajánlott 65 korona írói tiszteletdíjról, a vak katonák javára lemondott. Az összeget rendeltetési helyére jutattuk. Ugyancsak a vak katonák javára újabban még a következő adományok folytak be hozzánk: Helprin Lajos őrmestertől Nagyszombatból 5 k., Barabás Ignác csendőrtől Küküllővárról 3 k., Debreczeni János őrmestertől Zombádról 24 k. 27 f., Stojka Demeter őrmestertől Torjáról 6 k., a piskitelepi csendőrparancsnokságtól 7 k. 68 f., a kémesi őrs legénységétől 19 k., végül a létesítendő csendőrségi internátus alapja javára: Helprin Lajos őrmestertől Nagyszombatból 5 k. Az összegek rendeltetési helyükre juttattak.

Dicső elismerés. A cs. és kir. 7. hadsereg-parancsnokság, a február hó 9-én kelt 500/141. sz. parancsában, Borbély József VII. sz. csendőrkerületbeli, tábori csendőrszolgálatot teljesítő csendőr cz. őrmesternek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataiért a legfelsőbb szolgálat nevében, dicső elismerését nyilvánította.

Betörésen tettenért orosz hadifoglyok. Hantal Mihály cs. cz. őrmester és Füsü József népfőlközből állott lovászpatonai őrsbeli járőr, febr. 28-án este 9 órakor a bakonyzentiváni határban levő szőlőhegyen, négy orosz hadifoglyot betöréses lopáson tetten ért, kik a járőrt észrevéve megfutamodtak. A menekülő foglyok ellen Hantal Mihály cs. cz. őrmester lőfegyvert használt s azok közül Csipiresinka Kiliort bal alsó lábszáran



Czimbalmot, hegedűt, tárogatót, harmóniumot és az összes fuvó- és ültő-hangszereket

ugyszintén azok alkatrészeit és húrokat általában elismerve legjobban szállít Magyarországra legelső, legnagyobb és legrégebb hangszergyára. . . . Árjegyzék minden hangszerről bérmentve trüdelik.

SCHUNDA V. JÓZSEF

cs. és kir. udv. hangszerszállító, az orsz. m. kir. zene-akadémia, valamint az összes budapesti színházak hangszerszállítója, a pedál-czimbalom és rekonstruált tárogató egyedüli feltalálója. Alapított 1847-ben.

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 16.—18.—26. szám.



meglötte. A meglőtt és elfogott fogoly sérülése könnyű. Az elmenekült három hadifogoly utáni nyomozás folyamatban van.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényes-égénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Aggódó. 1. A csendőrségre nem vonatkozik. 2. Nem.

Győztes. 1. Külön előírás nélkül is tudhatná, hogy igen. 2. A saját és jegyesének keresztlevelén kívül egy hatósági bizonyítványt, mely a jelzett körülményt hitelesen igazolja.

Vitakozók. A fegyelmi uton való eltávolítás — ha azt a körülmények szükségessé teszik, — szolgálatidőre való tekintet nélkül történik és természetesen a nyugdíjra való igény elvesztésével jár. 2. Az 1912. évi LXV. tez. 43. §-ban szabályozott módon. (Csend. Rend. Közl.) 1913. évi 2. száma.)

R. J. A magyar szent korona országainak vörös-kereszt-egylete éremsztályaához Budapest. I., Disztér.

Pénzügy. Olvassa el lapunk múlt évi 52. számában 777 Csf. jelige alatt adott üzenetünket.

Erdélyi csendőr. 1. Kérheti. 2. Nincs tervbe véve. 3. Legközelebb rendezést nyer. 4. A jelentkezések be vannak szüntetve.

U. A. Tábori posta 32. A kihirdetés, illetőleg feldiszipítés napjától kezdve viselhető.

B. J. 260. A vizsgabizottság indokolt javaslatára *esetleg* meghosszabbítható.

Nikita. 1. Várják be az intézkedést. 2. A mennyiben az erőszakos megsértés elhárítására minden más eszköz célravezető nem lenne; igen. 3. Alig hiszszük. 4. Igen. ha feltartóztatásukra más mód nincsen és különben ismeretlenek.

M. Dunavecse. Verseit nem közölhetjük.

O. A. Nincs megengedve.

Békés. Örsparancsnokának igaza volt.

Nyugdíjas. 1. A törvény idézett rendelkezései teljesen világosak. Ezek szerint csupán a nyugdíjazott állapotban (tehát a nem tényleges szolgálatban) töltött idő nem számítható be. Ezzel szemben az a szolgálati idő, mely után első ízben nyugdíjaztatott, újbóli nyugdíjaztatása esetén beszámíttatik. 2. Igen, mint tényleges katonai szolgálat.

Hódított terület. O. 1. Nem. 2. A lap elküldése iránt intézkedtünk.

Csikmegye. 1. Igen, 2. Forduljon Hein György főhadnagy-számvivő úrhoz (Czime: k. u. k. Gendarmerie Korpskommando in Serbien 131. sz. tábori posta).

288 h. ö. Nem jogosult viselni.

S. H. tart. szkvto, A felülvizsgálat után közvetlenül.

N. D. népf. Nem vehető fel.

Kakas. 1. Legközelebb kedvező formában rendezve lesz. 2. Nincs.

66667. Vajdaszegl. A könyvkiadó cégek nem ismerik.

Vitakozók Verseg. Kérdését ismételve meg világosabban.

K. V. csendőr. Szolgálati idejének rendezését örskihallgatáson kérelmezheti.

1-1 vitakozók. 1. Vidékenként különböző. 2. A nyugdíjnak 600 koronát meghaladó része lefoglalható. 3. Nem számít kétszeresen. 4. Átlagos ára 1 K. volt. 5. Dr. Lendl Adolf műtömő intézete Budapest, II. Donáti-utca 2.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

53. eln./7. sz. A vitézségi érmek ismételt adományozása tárgyában, az 1915. évi 102. számú Rendeleti Közlönyben (Szabályrendeletek) 18026/eln. 3. szám alatt közzétett legfelsőbb elhatározás végrehajtására, az ismételt adományozás kifejezésre juttatása céljából különféle nagyságu pántok lesznek kiadva. Egy és ugyanannak az éremnek újabbi adományozásánál mindenkor egy ilyen pánt odaitéendő, minél a szalag felső széléhez legközelebb megerősítendő pánttal kell kezdeni.

Ugyanannak az éremnek harmadszori, illetve negyedszori adományozásánál, alkalmaztatik a mélyebben viselendő következő pánt. Javasolt, vagy megtörtént újbóli adományozás, a vitézségi érmek egyezményes jelzésében megfelelő számú vízszintes harántvonal által fel-tüntetendő, például:



Vitézségi arany-érem, másodszor adományozva, illetve másodszori adományozásra javaslatba hozva.



1 (2): 1. osztályu (2. osztályu) vitézségi ezüst-érem, harmadszor adományozva, illetve harmadszor adományozva, illetve harmadszori adományozásra javaslatba hozva.



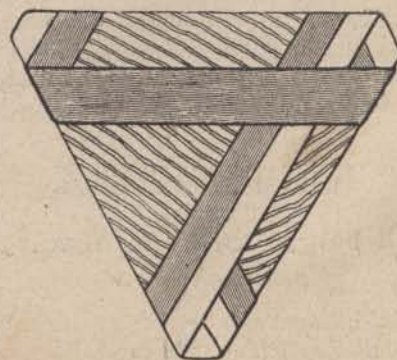
B: Vitézségi bronz-érem, negyedszer adományozva, illetve negyedszori adományozásra javaslatba hozva.

A vitézségi érmek adományozására vonatkozó összes eddigi határozmányok érvényben maradnak.

(Jelen körrendelettel a hadrakelt seregnél lévő valamennyi alosztály is ellátatik.)

Pántok alkalmazása ugyanannak a vitézségi éremnek többszöri adományozásánál.

Újbóli adományozásnál.



HEGEDÜ Csodásan szép hangu, vonóval, teljesen felszerelve 8 korona.

Ébenfa felzereléssel 12 és 18 kor. Mesterművek 20 és 40 korona. Egész finomak részletre is. Rosszakat művésziesen javít.

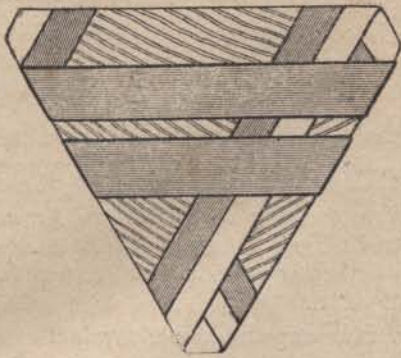
Arjegyeket az összes hangszerekről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula kr. szab. hangszergyár Budapest, Rákóczi-ut 71.

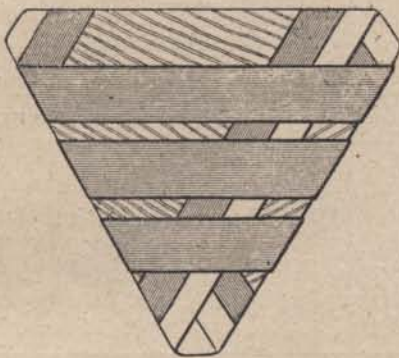
CZIMBALOM szab. aczélszerkezettel, részletre is. Csodás, tiszta hangu **TÁROGATÓ** ós-régi magyar hangszer, csodásan szép hangu, 5 billentyűvel 16 kor., 6 billentyűvel 21 kor., 8 billentyűvel 25 kor. Valódi rózsafából 70 K, 80 K és feljebb. Finomabbak részletre is kaphatók.

Fuvolák, oziperák stb. Hangok. Javításajműterem stb.

Harmadszori adományozásnál.



Negyedszeri adományozásnál.



Kelt Budapesten, 1916. évi február hó 24-én.
Báró Hazai Samu, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves báró Hazai gyalogsági tábornok!

Kinevezem Önt a 46-ik számú gyalogezred tulajdonosává.

Kelt Bécsben, 1916. évi február hó 22-én.
Ferencz József, s. k.

Legfelsőbb elhatározás:

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1916. évi február hó 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismerésül:

Metzner Károly járásörmesternek, a II.,

Mesterházy Sándor örmesternek,

Tóth István,

Szalai József és

György Mihály csendőr cz. örmestereknek, a VI. sz. csendőrkerületben.

Adományoztatott:

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsége által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül:

az 1. osztályú ezüst vitézségi érem:

Dósa János csendőrörmesternek, beosztva a cs. és kir. 52. gyalogezredhez.

Okiratilag megdicsértettek:

a. m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Illyés András csendőr cz. örmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor tanusított kötelességű, igen eredményes és fáradhatatlan szorgalmáért.

a. m. kir. VII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Szász Dávid örsvezető cz. örmester, két gyilkossági esetnek igen nehéz körülmények között, kiváló leleménnyel, körültekintéssel és fáradhatatlan kitartással történt kiderítése és a tetteseknek az igazságszolgáltatás kezébe juttatásáért.

Demeter Dániel csendőr, két gyilkossági eset kiderítése érdekében igen nehéz körülmények között nyomozó szolgálatot teljesített járőrvezetőjének hathatós és eredményes támogatásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

a. m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Nagy Albert és Bábai János csendőr cz. örmesterek, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységükért.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.
Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

☰ Telefon 153—44. szám. ☰

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, intézvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Előléptettek.*őrmesterré:*

a következő őrsvezető czimzetes őrmesterek:

1915. évi július hó 20-ával:

Hegyi János és Keller Nándor, az I. és Kosinszky Kristóf a IV.,

1916. évi február hó 1-ével:

Major Gyula I. a II.,

1916. évi február hó 15-ével:

Gergelyi János, az I. számú csendőrkerületben;

őrsvezető cz. őrmesterré:

a következő csendőr czimzetes őrmesterek:

1915. évi május hó 21-ével:

Zéhra János, az I.,
Csiszár Miklós és
Jákiin László, a IV.,

1915. évi november hó 9-ével:

Sztupár Tivadar, az I.,

1916. évi január hó 1-ével:

Derecskei János, a IV.,

1916. évi január hó 16-ával:

Papp Lajos, a VIII.,

1916. évi január hó 26-ával:

Tkács János, a IV.,

1916. évi február hó 1-ével:

Vigh György a II.,
Gyimóthi Pál és Kurucz István, a IV., és
Kádár István (1915. évi szeptember 1-ei ranggal.) a
VIII. és

1916. évi február hó 20-ával:

Budai János, a II. számú csendőrkerületben.

csendőr cz. őrmesterré:

a következő csendőrök:

1916. évi január hó 13-ával:

Faicz János, a IV. és
Gulyás István, a VIII.,

1916. évi február hó 1-ével:

Balázs Péter I., a II.,
Csehily Vazul, Sebe Ferencz, V. Pete Bálint, Veigert
Ádám, V. Szabó Sándor, a IV., Péterfi András, Hajdu
Lázár, Bukur Mihály, a VII.,

1916. évi február hó 16-ával:

Benedek Miklós, Berényi János, György Bertalan,
Imre István, Sándor Mihály, Tóth György II., a IV.,
Kelemen Lajos, Augi Sándor, Orbán Dénes, a VII. é

1916 évi február hó 20-ával:

Materna Károly, Kotecsovecs József Jakab, és Kovács
Kinkó György, a II. számú csendőrkerületben.

Lovaglási jutalomdíjban részesítettettek:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Füzi István csendőr 3 drb, Tóth Antal II. járásör-
mester, Korek Simon őrmester, Baláczy György őrs-
vezető cz. őrmester, Balázs János és Czirják János
csendőrök 2—2 drb és

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában;

Szarvas Ferencz cs. cz. őrmester 3 drb 10 koronás
aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettettek.

Névváltoztatás.

Kurtán István, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli
csendőr, családi nevét, belügyminiszteri engedély alap-
ján, «Komáromi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Szalay Ignác Jenő őrsvezető cz. őrmester, Nieder-
mayer Gizellával, 1915 november 23-án, Pinczehelyen.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-
jegyzékem díj-
talanul küldöm.



Képes nagy ár-
jegyzékem díj-
talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon,
Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyi-
kerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállí-
tottam. Pathé tünétküli beszélőgépek, lemezek és varró-
gépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kézelő és
nyakravaló

Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

A háboru okozta személyzet hiány miatt egyelőre
csak **szegedi főüzletünk**-ből intézzük el a postai
küldeményünket, azért a megrendeléseket **Szeged,**
Kárász-u. 9. czimezni kérjük.